

Byggivirksemið er spakuliga á veg uppeftir

– Sjálvt um tøluni vísa, at byggivirksemið í Føroyum spakuliga er á veg uppeftir, so er hetta enn í dag ein sera óstøðug vinna. Teir um 400 skrásettu handverkarar og handverksmeistarar, sum arbeiða uttanlands, koma ikki heimaftur so leingi teir fáa skattafrímunir av at vera uttanlands og so leingi vit ikki hava eina sunna byggivinnu í Føroyum, sigur Vilhelm M. Johannesen, formaður í Føroya Handverksmeistarafelag



Tað er skattalættin, sum ger, at handverkarar hava meir eftir við at arbeiða uttanlands í mun til um teir arbeiðu í Føroyum, sigur Vilhelm M. Johannesen, formaður í Føroya Handverksmeistarafelag

FRANTS JENSEN

– Tað, sum verður gjørt av byggivirksemi í Føroyum í dag er sum oftast »her og nú - loysnir«. Ofta eru fyrrreikingarnar ikki nóg góðar, og kravt kann verða, at arbeiðið, sum annars skuldi tikið seks mánaðir verður gjørt uppá fýra mánaðir. Trýst verður lagt á á ymisk- an hátt, sigur Vilhelm Johannesen.

– Kapping er eisini at um arbeiðið, sum er. Ofta er onkur, sum undirbjóðar og tiskil eisini fær arbeiðið. Men fyrirkomandi byggir seg als ikki upp á henda hátt.

– Tað er ikki fyrr enn vit fáa eina sunna byggivinnu, at fyrirkomandi aftur kunnu byggja seg upp í Føroyum. Við eina sunna byggivinnu meini eg, har handverkarar og meistarar kunnu kenna seg meir tryggja, har teir kunnu rokna við rimiliga føstum arbeiði og rimiliga føstum inntøkum, og at alt fer at liggja á eini príslegu, sum er hósandi fyri vinnuna.

13 mió. kr. meir
Tøl frá Búskaparráðnum

vísa, at lønarútgjaldingar fyri byggivirksemi í Føroyum er vaksin. Teir fyrstu fýra mánaðirnar í ár vórðu útgoldnar 53 mió. kr. í løn- um til fólk innan byggivirksemi. Hetta er 13 mió. kr. meir enn í mun til sama tíðarskeiði í fjør. Í øllum 1997 vórðu útgoldnar 151 mió. kr. móti 112 mió. kr. í 1996.

– Tøluni vísa sjálvandi, at byggivirksemið er á veg uppeftir, men tað tekur nak- að av tíð, áðrenn vit aftur fáa eina sunna byggivinnu her á Føroya landi.

– Tað er so nevnliga nógv ymiskt, sum spælir inn í samband við byggivinnu. Nógv er tengt at hvørjum øðrum. Tí skal landið eisini koma betri fyri seg aftur, áðrenn vit fáa eina sunna byggivinnu í landinum.

– Sum nú eru tað mest umvælingar, sum vera gjørdar. Okkurt hús og bygningar vera eisini gjørdar av og á. Viðurskiftini eru ikki vordin vanlig aftur enn.

Innflyta útlendska arbeiðskraft

Vilhelm vísir eisini á, at nú síðan ársbyrjan og MVG ikki verður goldin av ar-

beiðsløn, er tað svartar arbeiðið munandi minkað. Hetta hevur hann serliga hoyrt frá meistarum úti á bygd. Truplari er at kannu hetta í Havn, men heldur hann eisini, at hetta slagid av arbeiði er minkað í høvudsstaðarumráðnum.

Sjálvt um arbeiðið innan byggivinnuna er vaksið nakað aftur í Føroyum, so koma føroyskir handverkarar, sum arbeiða uttanlands ikki heim aftur. Tað eru um 400 skrásettir og óivað eisini aðrir óskrásettir handverkarar og meistarar uttanlands og arbeiða. Tá ið hesir ikki koma heimaftur, so eru vit í staðin aftur farnir at innflyta útlendingar at gera handverkara arbeiði.

– Eg veit ikki júst, hvussu nógvir útlenskir handverkarar eru komir til Føroyar at arbeiða nú hesa seinastu tíðina, men tað eru í øllum førum omanfyri 20.

– Grundin at føroyskir handverkarar uttanlands ikki byrja at koma heim aftur er einföld. Tað er skattalættin, sum ger, at teir hava meir eftir við at arbeiða uttanlands í mun til um teir arbeiðu í Føroyum.

Hetta er eisini grundin til, heldur Vilhelm, at talið á føroyingum, sum arbeiða uttanlands er rættiliga støðugt og ikki minkað nakað. Nógvir av teimum gera rættiligt kvætið við at arbeiða uttanlanda, heldur hann. Og um vit ikki aftur fáa eina sunna byggivinnu í Føroyum, so koma teir ikki heimaftur enn.

Skattafrádráttur avtakast?

Vilhelm heldur eisini tað er rætt, tá ið ein hugsar um byggivirksemið í Føroyum, at taka burtur hesar skattafrímunirnar. Hann sær kortini trupulleikan, at ikki ber til bráðliga at fáa hesar 400 handverkarar og meistarar aftur til Føroya, og at teir allir skulu fáa arbeiði her. Tað hevði ikki verið nóg mikið til allar. Hinvegin eigur tað at verða javnað út. Nakað verður eisini gjørt frá politiskar síðu í hesum sambandinum.

Heine Heinesen, formaður



Handverkarnir hava nógv at gera summarhálvárið. Neyðugt hevur eisini verið at innflyta útlenska arbeiðskraft.

Mynd: Jens Kristian Vang

ur í Føroya Handverksmeistarafelag, heldur hinvegin, at tíðin ikki enn er búgvin til hetta stig.

– Vit hava verið á fundi í Landsstýrinum um hetta málið. Har mæltu vit frá, at taka henda skattafrádráttin av. Byggivirksemið í Føroyum er jú vaksið so lítið enn. Grundarlágið er tiskil

ikki til staðar enn, at taka henda frádráttin av.

Vilhelm heldur ikki, at tað er nakað arbeiðsloysi millum handverkarar í Føroyum í dag. Meistararnir hava tikið næmingar í læru, tí tað ikki hava verið nóg mikið av handverkarum í Føroyum at tikið av, samstundis sum eisini útlenskar arbeiðs-

kraft eru komin inn í landið aftur.

So sjálvt um byggivirksemið spakuliga er á veg uppeftir, so vil tað ikki siga tað sama sum at føroyskir handverkarar, sum arbeiða uttanlands koma heimaftur við tað saman

Verður útbjóðað bæði í Føroyum og uttanlands

Fiskimálastýrið hevur valt ein norskan konsulent at gera útbjóðingartilfarið til byggjan av nýggjum vaktarskipi klárt. Tá hetta arbeiðið er liðugt seinna partin av august verður sjálvt arbeiðið at gera skipið boðið út bæði í Føroyum og aðrastaðni

FRANTS JENSEN

– Eg kann bara upplýsa tað sama sum landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, John Petersen, hevur upplýst Løgtinginum, at sjálvt arbeiðið at gera nýtt vaktarskip verður bjóðað út bæði í Føroyum og uttanlands. Hetta sigur fiskimálastýrin, Kaj P. Mortensen. John Petersen hevur sjálvur summarfrí.

– Vit hava eisini tosað við nakrar konsulentar bæði í Føroyum og uttanlands um at gera sjálvt útbjóðingararbeiðið. Vit valdu ein norskan, tí vit mettu, at hann kann gera arbeiðið bæði skjóttari og biligari.

Ein stýrisbolkur er settur at taka sær av sjálvum útbjóðingartilfarinum.

– Tað tekur nakað at tíð at gera hetta arbeiðið. Arbeiði verður m.a. við ymiskum sløgum av tekningum, fyri eisini at gera okkum greitt áðrenn, hvat tað er fyri skip, vit vilja hava. Tí verður eisini arbeitt við einkultlutum. Jú betri fyrrreikingararbeiðið er gjørt, betri er eisini møguleikarnir fyri, at verkætlanin heldur. Minni fyrvirni verða tikið, og tíðin skuldi eisini hildið. Tí hava vit valt at leggja stóran dent á fyrrreikingararbeiðið.

Høvdu handlað øðrvísi
Poul Mohr, stjóri á Tórshavnar Skipasmiðju heldur, tað verða ein sundur löginn manngongd, og tað sær kanska út til, at teir nú eisini eru noyðdir at minka um hana.

– Vit skiltu tað á tann hátt, at vit vóru teir einastu, sum vóru spurdir í sambandi við sjálvt útbjóðingararbeiðið. Vit góðu eitt tilboð. Aftaná fingi vit at vita, at hetta arbeiðið var farið í norskar hendur, sigur Poul.

Poul heldur, at teir høvdu handlað nakað øðrvísi, um teir høvdu vítað hetta áðrenn. Hann heldur eisini, at Tórshavnar Skipasmiðja hevur nógvar royndir og góðar møguleikar at gera eitt tilfarið arbeiði.

Ikki hevur verið so nógv at gjørt á teknistovuni á Tórshavnar Skipasmiðju, og tað sær kanska út til, at teir nú eisini eru noyðdir at minka um hana.